Ner 54. ROK 1839. ŚRODA 6 MARCA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedzieli i świąt urocz. w druk. St. Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące Złp. 10 miesięcznie Złp. 4.

Imiona Rzymskie. Jutro Tom. z Akw.

Imiona Sławiańskie. Jutro Bogowił.

Gazeta Krakowska.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiéj	Stopnie ciepła podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
	6	27" 7"', 352	— 6°, 0	1"', 09	Pł Zachodni słaby	Pochmurno	
5	2	7, 748	— 1, 8	1, 27	,, ,,	,,	
	10	7, 555	— 3, 6	1, 33	PPn Wschodni słaby	,,	

Wiadomości zagraniczne.

— *Warszawa 28 Lutego.* — *Wypis z protokułu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.*

z Bożéj Łaski

MY MIKOŁAJ I.

Cesarz Wszech Rossyj Król Polski

etc. etc. etc.

Postanowieniem, w dniu dzisiejszym wydanem, rozkazaliśmy w miejsce dotychczasowego myta drogowego, zaprowadzić osobny pobór i dodatkowe opłaty, celem pokrycia wydatków niezbędnych na uzupełnienie kommunikacyj lądowych i wodnych w Naszem Królestwie Polskiem. jako też celem zaspokojenia należności Bankowi Polskiemu za summy, na budowę dróg bitych przezeń zaliczone.

Chcąc następnie oznaczyć sposób zaspokojenia Banku przez Skarb Królestwa i ułatwić możność wykonania robót niezwłocznie przedsięwziąść się mających, rozkazujemy:

1) Kommissyą Rządową Przychodów i Skarbu, któréj pobór opłat na urządzenie dróg i spławów w Królestwie jest poruczony upoważnić do wystawienia trzydziestu pięciu tysięcy sztuk obligacyj skarbowych na okaziciela, każda na tysiąc złotych, z procentem po pięć od sta. Obligacye powyższe, wypuszczone na wzór tych jakie Postanowieniami Naszemi z dnia 26 marca (7 kwietnia) 1834 roku i 28 lipca (9 sierpnia) roku 1834 utworzone zostały, stanowić będą drugą seryą obligacyj skarbowych pięcio-procentowych.

2) Na umorzenie tego długu, przeznaczyć trzy od sta rocznie, czyli milion piędziesiąt tysięcy złotych. Summa powyższa łącznie z funduszem na opłatę procentów, milion siedmkroć piędziesiąt tysięcy wynoszącym, ma być przez Kommissyą Rządową Przychodów i Skarbu, podnoszona z poboru i opłat na urządzenie dróg i spławów, tudzież z opłat szarwarkowych, i przed wszystkiemi innemi wydatkami wnoszona do Banku Polskiego w dwóch ratach a mianowicie: 1go marca i 1go sierpnia każdego roku. Bezpieczeństwo i regularność tych wpływów zapewnioną będzie nietylko na dochodzie z poboru i opłat na urządzenie dróg i spławów, tudzież z opłat szarwerkowych, ale i na wszelkich dochodach Królestwa i na całym majątku publicznym. Dla tego dwie summy rzeczone, razem dwa miliony ośmkroć sto tysięcy złotych wynoszące, zamieszczane będą przez

Kommissyą Rządową Przychodów i Skarbu na Budżecie rocznym Królestwa, jako dług publiczny, przed wszelkiemi innemi wydatkami zaspokoić się mający.

3) Z obligacyj skarbowych, niniejszém Postanowieniem utworzonych, dwadzieścia dziewięć tysięcy pięćset sztuk, mają być oddane Bankowi Polskiemu, który, podług przedstawionej Nam deklaracyi, zobowiązał się przyjąć je w wartości nominalnéj, na zaspokojenie zaliczeń na budowę dróg poczynionych. Reszta zaś obligacyj, w liczbie pięć tysięcy pięćset sztuk, za pośrednictwem tegoż Banku znegocyowana, stanowić będzie fundusz na dalsze roboty około kommunikacyj lądowych i wodnych.

4) Wszelkie inne przepisy, dotyczące obligacyj Skarbowych, na mocy Postanowień Naszych z dnia 26 marca (7 kwietnia) i 28 lipca (9 sierpnia) 1836 roku w obieg wypuszczonych, rozciągają się i do obligacyj drugiej seryi, utworzonych niniejszém Postanowieniem.

5) Wykonanie niniejszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw ma być umieszczone, Naszemu Namiestnikowi w Królestwie, tudzież Kommissyom Rządowym, w czem do któréj należy polecamy.

Dan w Petersburgu, dnia 2/14 maja 1838 r.

(podpisano) Mikołaj

przez Cesarza i Króla

Minister Sekretarz Stanu: w zastępstwie

Pomocnik Ministra Ig. *Turkull.*

— *Londyn* 15 *Lutego*. —

W bezprzykładnie krótkim czasie, bo w ciągu 40 dni, nadeszły tu wiadomości z Indyi wschodnich. Raporta z Bombay, z dnia 1 stycznia donoszą, że długo oczekiwana rezygnacya naczelnego wodza armii indyjskiéj jenerała Fane, została ogłoszona wojsku stanowczo, przez rozkaz jeneralny z obozu w Firozpur z dnia 14 grudnia. Tymczasowe naczelne dowództwo miał objąć jenerał Ramsay, część zaś wojska przeznaczona do Kabulu, miała pod dniem 16 grudnia pod dowództwem jenerała Torrens z Firozpur przez Kurnaul do Mihrut się udać, gdzie spodziewano się przybyć w dniu 9 stycznia. Korpus przeznaczony do Sind, w dniu 1 grudnia doszedł do ujścia rzeki Indus i założył obóz przy Vikkur. Belutszyjczykowie i Sindianie zebrali się w wielkich tłumach dla przeszkodzenia pochodu Anglików, a Emirowie z Sind zajęci byli wzmocnieniem Hyderabad. Uzbrojenia przeciw Kabulowi byłyby jak się zdaje obecnie zupełnie zbytecznemi, jeśli prawdą jest to co zapewne utrzymują w obozie armii Indyjskiéj, to jest, że Dost Mohamed Chan, i jego bracia, oświadczyli, iż nie chcą się opierać powróceniu na tron Kabulu szacha Sudszy, jeśli im przeznaczoną będzie dożywotnia stósowna pensya; ta jednak wieść nie zgadza się z wydanym przez obu braci manifestem przeciw kompanii wschodnio indyjskiéj, przyczém jednak trzeba wspomnieć, że niektórzy uważają ten manifest za zmyślony. Była to jak wiadomo odpowiedź na wypowiedzenie wojny przez lorda Auckland, jenerała gubernatora angielskich Indyj, w któréj rejenci Stanów Zjednoczonych Kabul, Kandahar i Herat, wzajemnie obowiązują się wspierać życiem i majątkiem przeciw niesłusznym napaściom Anglików, którzy mając tylko handel na widoku, wielkie już im szkody przynieśli. W tym manifeście objawia się wielka nienawiść przeciw Anglikom, a popierany przez Anglików Szach Sudszach, wystawiony jest jako nędzarz który w Afghanistanie nia ma ani jednego stronnika. i który jeśliby wsparty obcemi bagnetami wkroczył do Kabulu, wkrótceby został na powrót wygnany. Równie nieprzyjaźnie przemawiają przeciwko władzcy Pradschab. Rundschit Singowi, i przeciw szachowi Perskiemu, którego niesprawiedliwą napaść na Herat, władzcy Afghanistanu byliby i bez pomocy angielskiéj odparli. Wrazie gdyby Anglicy rozpoczęni wojnę z Persyą, żądają zupełnéj neutralności dla Afghanistanu, przenosząc utrzymanie pokoju nad zniszczenia wojny. Zejście się Maharadscha Rundschit Singa z lordem Auckland, miało obecnie miejsce w Firozpur. Pierwszy odwiedził drugiego w dniu 29 listopada, a drugi oddał mu wzajemne odwiedziny nazajutrz. W dniu 31 odbył się wielki przegląd wojska. *Agra Ukbar* (dziennik) z dnia 6 grudnia, donosi, że w obwodzie Ihansih którego twierdza osadzona jest przez 15,000 ludzi, wybuchło powstanie, i że gdy angielski komissarz pan Frazen, niechciał się za żadném zdwóch stronnictw oświadczyć, drugie partye oświadczyły się przeciw Anglikom. Wysłano przeto oddział z pięciu pułków piechoty, pułku jazdy i kilku dział, tudzież cały kontyngens z Sindjah, pod rozkazami Sir T. Anbury, który ma w prost na Ihansih pomaszerować. Doniesienia z Birma sięgają do 14 grudnia. Rezydent angielski półkownik Buensons był wtedy ciągle jeszcze w

Amirapura. Wojna zdawała się nieochybną i pułk 62 angielski otrzymał już rozkaz wymaszerowania.

Z Tampico między innemi piszą jeszcze, że w dniu 3 stycznia jenerał Megia i pułkownik Martin Pezara znani z dawniejszych zaburzeń, przybyli do tego miasta i z okrzykami radości zostali powitani. Wiele miast w bliskości Tampico, a mianowicie Tuspon i Axelia oświadczyło się za federalizmem. Jenerał Rincon któremu przypisują winę wzięcie przez Francuzów San Juan d'Ulloa, i który z tego powodu ma być stawiony przed sądem wojennym, oświadcza w pismach publicznych, że dawno przed napadem Francuzów, donosił prezydentowi o złym stanie twierdzy i prosił o potrzebne środki obrony.

— *Amszterdam* 16 *Lutego.* —

Z Północnéj Brabancyi donoszą: «Rząd ujrzał się zmuszonym, zebrane pod imieniem partyzantów bandy które rekrutowano na różnych punktach granicy, odesłać z tamtąd do obozu pod Beverloo, ponieważ pod maską miłości kraju, zebrany różnego rodzaju motłoch, dopuszczał się rozmaitych nadużyć, rabując nawet własnych ziomków. Tym sposobem zmniejszyła się obawa mieszkańców nadgranicznych, którzy już zaczęli z swojemi ruchomościami do różnych obronnych miejsc uchodzić. Od dnia 30 stycznia wojsko nasze nie uczyniło żadnego poruszenia, tylko kilka batalijonów piechoty posłano do takich miejsc, gdzie zakładano szańce do nowéj linii obronnéj. Jednakże spodziewamy się wkrótce przez powołanie milicyi, znacznego powiększenia siły zbrojnéj.

— *Madryt* 31 *Stycznia.* —

Onegdaj, prezes rady i minister spraw zagranicznych pan Evaristo Peres de Castro, w obecności królowéj wykonał zwykłą przysięgę i wczoraj rozpoczął swoje obowiązki. Na dzisiejszém posiedzeniu izby deputowanych pan Mendizabal oświadczył, iż na najbliższém zgromadzeniu, przedstawi cztery wnioski, tyczące się zawieszenia władz cywilnych w Katalonii, przedaży dóbr narodowych, połączenia dóbr klasztornych z dobrami korony, i prawa dozwalającego naczelnikom wojennym zmieniać podział okręgów im powierzonych, co sprzeciwia się wszelkim ustawom; albowiem podobne zmiany zachodzić mogą tylko na mocy postanowienia królewskiego.

Pan Seoane złożył w biórze prezesa izby deputowanych formalne oskarżenie przeciwko hrabiemu Toreno. Główneni punktami oskarżenia są: pożyczka zawarta w 1835 z Bankierem Ardoin i w tym samym roku kontrakt zawarty z domem Rothschildów a przez izby unieważniony, względem kopalni żywego srebra w Almaden. Mniemają, że oskarżenie to pierwsze może w swoim rodzaju, od czasu istnienia Kortezów, powodem będzie najżywszych rozpraw, ale nie wątpią, że hr. Toreno wyjdzie zwycięzko.

Poseł angielski podał rządowi obszerny memoryał względem rękodzieł, handlu, cła i t. p., na półwyspie pyrenejskim, w którym wykłada korzyści ścisłego handlowego związku z Anglią, i zbija zarzuty jakie przeciwko temu czynią katalończykowie.

O przybyciu xięcia Jerzego Cambridge do Andaluzyi przypisują polityczne znaczenie.

Rząd angielski wezwał gabinet madrycki, aby zaprzestano ze strony królowéj systemu odwetów; podobne wezwanie otrzymać miał Don Carlos od rządu austryackiego.

Rozmaitości.

Przemysłowość Cockerilla.

Czém jest familia Rothszyldów w finansach, tém jest familia Cockerillów w przemysłowości. John Cockerill urodził się dnia 3 sierpnia 1790 r. w miasteczku Haslington w Lancastershire, które w fabryki jest zamożne. Nie długo po jego urodzeniu ojciec jego opuściwszy Anglię, udał się do Verviers, gdzie dla pewnego właściciela fabryk robił podówczas na stałym lądzie jeszcze nie znane machiny do przędzenia, których wyprowadzenie z Anglii dla tego było zakazaném, że takowe całéj fabrykacyi nowy popęd nadały. W Seraing, nie daleko Leodium, jako centralnéj siedziby fabryk Cockerilla, jest przeszło 2000 ludzi zatrudnionych robotą, którzy co tydzień potrzebują 800 beczek żelaza, i co tydzień otrzymują 70,000 franków zapłaty. John Cockerill, oprócz w Seraing, posiada obecnie także w Leodium fabrykę dla delikatniejszych machin, któréj ilość robotników od 500 w krótkim czasie ma być w dwójnasób pomnożoną, przędzalnie bawełny i lnu z nowo-wynalezionemi machinami, przędzalnię wełny, fabrykę do wyrabiania muszlinu i płócien, tudzież żelazolejnię;

w Val Benoit nie daleko Leodyum, młyn parowy fabrykę do wyrabiania machin; w Jemappes żelazolejnię; w Val St. Lambert fabrykę szkła, i w Ardenes papiernię z trzema machinami do wyrabiania papieru nieograniczonéj dlngości, fabrykę do wybijania na perkalach tudzież fabrykę *de terre plastique*; w Namur przędzalnie bawełny; w Charleroi wełny; w Verviers fabrykę wrzecion metalowych dla rozmaitych machin do przędzenia; w Akwisgranie przędzalnie wełny; w Stolbergu kopalnie cynku i fabrykę; w St. Denis przędzalnie wełny; w Decazeville fabrykę do wyrabiania machin; w Hiszpanii fabrykę żelaza, w Cottbus w Prusiech fabrykę sukna; w Polszcze fabrykę sukna; w Petersburgu fabrykę machin; w Surinamie, na swoich własnych plantacyach, fabrykę machin. Prócz tego zamyśla on obecnie założyć wielką fabrykę w Stolbergu koło Akwisgranu któréj koszta zakładu jeden i pół miliona talarów wynosić mają, przezcoby to miasto na stopę miasta Seraingu się podniosło. Policzywszy do tego wielką ilość kopalni węgla, i rudy żelaznéj, któremi człowiek ten zakłady swe zaopatruje, zaledwo sobie wyobrazić można ogromne kapitały, jakie przez wszystkia te przedsięwzięcia w obieg puszczonemi bywają, i podziwiać potrzeba jeniusz, będący w stanie wszystkim tym po całéj ziemi rozprzestrzenionym zakładom nadać popęd, który coraz do nowych przedsięwzięć prowadzi.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 5 do dnia 6 Marca.

Brzeski Wojciech z Polski; — Oberlender Marya, Michałowski Wład., z Galicyi; — Rzehulka Karol, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Hermanowski Wincenty, Anger Karol, Wielogłowski St., do Polski; — Uniatycki Stefan, Pruszak Konstanty, Dunin Jan, Foltyński Joz. do Galicyi.

Doniesienia Urzędowe.

Nro. 92 D. S. J.

SEKRETARZ JENERALNY SENATU RZĄDZĄCEGO

Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu

Upoważniony postanowieniem Rządzącego Senatu pod dniem 22 lutego r. b. do Nr. 117 D. G. S. zapadłem; ogłasza niniejszym konkurs na posadę kontrollora składów Nadwiślańskich rządowych, do której pensya roczna w summie złp. 1200 przywiązauą została.

Mający chęć ubiegania się, zechcą podania swe wraz z dowodami kwalifikacyjnemi na ręce podpisanego w dniach 14 złożyć, po upływie bowiem tego terminu konkurs zamkniętym zostanie.

Kraków dnia 5 lutego 1839 r.

DAROWSKI.

Ceny bydła z targu d. 1 Lutego 1839.

Wół ważący mięsa czystego funt. 450 sprzedany za złp. 156, funt. 350 złp. 117, funt. 300 złp. 100, funt. 200 złp. 77. Krowa funt. 232 złp. 69, funt. 150 złp. 50. Cielę funt. 43 złp. 14. Wieprz funt. 180 66, funt 140 złp. 37.

Burzyński adj. Zast. K. T.

Ceny zboża w czterech gatunkach na targowicy publicznéj dochodzone i ułożone.

Dnia 4 i 5 Marca 1839 r.	1. Zł	1. gr	2. Zł	2. gr	3. Zł	3. gr	4. Zł	4. gr
Korzec Pszenicy..	25	15	24	—	22	—	20	—
— Zyta........	13	—	12	—	11	—	10	—
— Jęczmien:	9	—	8	—	7	6	6	15
— Owsa.......	5	21	5	15	5	10	5	—
— Grochu.....	10	—	9	—	8	—	—	—
— Jagieł.......	24	—	22	—	21	—	—	—
— Rzepaku..	20	15	—	—	—	—	—	—

Koniczyny białéj korzec po złp. 126.

Wielogrochu zielonego korzec od złp. 19 do złp. 22.

LOTERYA KRAJOWA.

W 858 ciągnieniu dnia 6 Marca 1839 roku w przytomności osób od rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały następujące numera:

57. — 20. — 39. — 43. — 31.

Przyszłe ciągnienie 859 przypada dnia 13 Marca 1839 r.

Doniesienia prywatne.